

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Feria sexta: de sanctissima co[n]fessione. Sermo. xxviiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Feria. VI. post Inuocauit.

ret remouum pcti venialis. Dicit Bon. qd impossibile est fm statū viatoris vt aliqs vnū diē vel septimanā trāseat sine remouū venialis: tñ qd totū annum trāseat illud magis est ipossibile vt vir credatur qd fuerit hoc donū in aliquo nisi in xpo ⁊ eius matre. Et id vnusq; vel hy cōsciam de venialibus vel d; habere: ⁊ ois hō petere d;. Dimitte nobis debita nra. Vir em̄ est hō in vita ista sine veniali: tū propter ignorantia: q: in multis venialiter peccamus ⁊ ignoramus ⁊ nō cōsideramus: tū ppter adherētia: qm̄ venialia ista magne sunt ad herētie. Et id quantūcūq; aliqs sit pfectus d; recognoscere ⁊ opere cōfiteri se pctōrē. Si tñ q; repiret q; nō haberet venialia pctā ppter supabūdātē grām talis nō tenet ad illud mādatum: q: solis pctōibus ⁊ viatoribus datū est: ipse nō tā habitat in celis q; venialiter nō peccauit. **Dec Bon.** Addit his Rich. qd regulariter oēs tā fideles q; infideles tenent ad cōfessionē faciendā sacerdoti xpiano: inquātū istud pceptū est preceptū dei q; ptatē hy vlr sup oēs: ⁊ pceptū vlr dedit. Si autē nō esset pceptum nisi ab ecclia: ad eius obseruationē nō tenerent nisi illi q; sacm̄ baptismi susceperunt. Quia vicario xpi nō fuit cōcessa directe prās sup illos q; sacm̄ baptismi nō susceperūt: qd est ianua qua intrat in eccliam militārē. Et tāte obligatio: nis est pceptū de cōfessione vt si q; nō pōt loq; cōfiteri debeat nutu vel signo eo mō quo pōt: put notat. rrvs. q. vs. c. q; recedūt. Istud etiā pceptū cū sit euangelicū quātū ad institutionē: quātū vō ad circūstātia sit de iure positiuo: pōt a papa dispēsari quātū ad circūstātia. Sed qd aliqs nullo mō teneat cōfiteri papa nō pōt: q: nō pōt dispēsare cōtra euāgelium. **Uñ Urbanus papa. rrv. q. s. c.** sunt qdā. ait: Sunt quidā dicētes: romano pōtifici semp licuisse nouas condere leges: qd ⁊ nos non solū nō negamus: sed etiā valde affirmamus. **Sciēdus** nō sum opere est qm̄ ⁊ inde nouas

leges cōdere pōt: vñ euāgeliste aliquid ⁊ pphete nequa qd dixerūt: **Ubi** nō ap te dñs vel eius apli ⁊ eos sequētes sanctos pres sentētia liter aliquid diffinierūt: ibi nō nouā legē romanus pōtiter dare: sed potius qd pdicatū est vsq; ad aiām ⁊ sanguinē cōfirmare d;. Si em̄ qd docuerūt apli ⁊ pphete destrueret: qd abst; niteret nō iniām dare: sed magis errare cōmceret. hec ille. **Uñ vsq; nūc** in hoc pcepto nō est dispēsatiō: nec quātū ad institutionē: nec quātū ad circūstātia. Ego autē dico qd in hoc pcepto ly male: tñ aliqs dispēsauit. **Nāq; vidim;** plerōq; steriles p. r. r. aut. rrr. annos sine cōfessione. Et q; dispēsauit cum istis: **Nō** deus: nō angelus: nō papa: nō legatus a latere: nō eps: nō sacerdos: nec q; alius clericus. Sed quis fuit ille dispēsator? **Rēspōdeat** ipse. **Die** inquā mihi o infelix xpiane q; p tot annos sine pessione steristi. **Quare** nō es cōfessus: q; dispēsauit te cui? **Et statim** dicit: Ego nō cōfiteor: ppter luxuria: **Alter** dicit: ego ppter auaria: **Alter** ppter discordia: ergo cuius his ⁊ filius dispēsat diabolus. **Cū** luxuriosus diabolus luxurie: cū auaris diabolus auaricie: cū odiosis diabolus risarū ⁊ discordie. **O** iniqua cōditio maloz xpianoz: o ptinacia damnabilissima: o venenata synagoga inferni. **Cur** tādiu o fatui vestra salutē negligitis? **Exproscimini** igitur ⁊ cōfitemini pctā vra: vt p cōfessionē in p̄senti efficiamini digni dei glā ⁊ in futuro eterna gloria. **Amen.**
Q Feria sexta post Inuocauit de cōfessione scitissima. **Sermo. rrviii.**

Respondit ei Iāguis. **Dñe** hoies non habeo: vt cū turbata fuerit aqua mittat me in piscinam **Job. v.** ⁊ in euāgelio hodierno. **Egebat** adhuc auxilio hois vt poneret in piscinā infirmus et languidus: q; si ibi descēdisset nō hois sed dei virtute sanitate fuisset confectus

us. Et mystice innuat qd ly deus causa sit efficiens pctōz nostrōz sanitatis: si opportunū est ad eā assequēdā ministrū sacerdotū. Ipsi eqdes ex autoritate sibi cōcessa pctōies penitētes p absolutiōnē adiuuant vt saluent. Qm̄ aut̄ in precedenti sermone multa diximus ppter que nōnulli sua pctā p̄fiteri dispo fuerunt: vt etiā feruentius animent̄ ad suū ppositū crequendū: circo hodierna die adhuc de confessione erimus dicaturi. De qua tria mysteria pponem̄ contēplanda: videly

Prīmū de temporalitas.

Secūm qualitas.

Tertium integritas.

Qualiter excusant aliq̄ si nō cōfiteantur semel in anno: et an post pctm̄ necessariū sit cōfiteri.

Cap. i.

Quoniam mysteriū declarandū de cōfessione de tēporalitas in quo videre debemus qm̄ sit cōfiteū. Circa hoc autēz triplex tps̄ subdistinguemus.

Prīmū de tps̄ assignatū.

Secūm festinatū.

Tertium determinatum.

Primum tempus dicitur assignatus: de quo fit mentio in. c. ois. ex de peni. et re. quando dicit: semel in anno. Ex quo colligit qd de iure cōi saltē semel in anno oēs hoīes cōfiteri teneantur. Nō tandū tñ qd ab istius pcepti obligatiōe aliqui excusant: aut ppter infatuatiōnem: aut propter locutiōnē: aut ppter sacerdotis priuationem. Primi excusantur propter infatuatiōnes cū essent fatui aut mēte capti: quia i eo statu nō possunt mereri nec demereri. Sed sunt in eo statu siue damnationis siue saluationis in quo reperti sunt qm̄ perdidērunt sensum: vt dicit̄ de baptisimo et ei effectū. c. maiores. in fine. Obligant̄ tñ tales ad cōfessionē qm̄ habēt lucida interualla. Secūdi excusantur ppter locutiōnē: qd sunt muti: aut ignorāt̄ idiōma patrie in qua morant̄: tales cōfiteantur eo mō quo possunt. s. per signa aut

per interpretē si pōt̄ inueniri: et tunc interpretes et sacerdos p vna psona computant. Tñ dicit̄ Ricb. l. iij. di. xvij. et videt̄ aliq̄bus qd cōfiteri per interpretē nō est cōstitutū iure diuino nec positū: et cū cōfiteri sit multū difficile: nō videt̄ tutū plus artare cōfessionē q̄ arte per ius diuinū vel positū. Et em̄ dicit̄ Prouer. penul. et distin. iij. c. deniqz. Qui nimis enūgit elicit sanguinem. Tertij ppter priuationē seu absentia sacerdotis excusant: quē tñ debēt penitētes diligenter req̄rere: vt dicit̄ magister in. iij. di. xvij. c. nūc prius. Et illud dictum magistri: videly Si defuerit sacerdos prioris mo vel socio facienda est cōfessio: exponendū est de cōgruitate nō de necessitate s̄m Ricb. Utrū vō absente sacerdote penitens debet ei per lras̄ cōfiteri: dicit̄ Ricb. qd nō. qd hoc nō iuenit̄ institutum. Et qd imminet periculum ne esset defectus in examinatione pctōm̄: quaz facere debet sacerdos vt possit salubria prebere remedia: et ne reuelaretur peccata alienius. Littere em̄ facilius possunt perdi: et p nūciū maliciose aperiri: aut p nūciū ignorantia traditi illis quibus non mittunt: qui eas aperirent: et etiā qd alis maliciosus sacerdos posset cōtra penitentē agere ostendendū scripturam suam. Secūm tempus circa confessionē dicitur festinatū. Pro quo dubitari solet: an pctōr̄ statim teneat cōfiteri pctā habita opportunitate sacerdotis. Et circa h̄ sunt varie opinioniones. Prima est Innocētij super. c. ois. ex de peni. et re. et Archidiaconi super. c. alle rex. de peni. di. iij. qui vident̄ dicere: qd ois q̄ cecidit in pctm̄ mortale: teneat cōfiteri potius ex debito necessitatis cōfiteri. Idē dicit̄ Host. in sum. sua: l. v. ti. de peni. et re. qm̄ cōfiteam. Cui opinioni quidam inherētes dicūt: qd ois. nō subuenit negligētibz vt nō obligent̄ ad cōfessionē nisi semel in anno: sed potius punit negligētiā illorum qui sic saltē nō cōfitent̄. Ratio autēz est: qd quādoqz fit aliquod pceptus

Feria .VI. post Inuocauit.

absq; determinatione temporis debet impleri ꝑcitius cōmode fieri pōt. Cuius ergo homo obligetur ad confessionem post ꝑctm̄ mortale ex ꝑcepto diuino: ergo ꝑcitius cōfiteri tenetur. Secūdo addunt rōnē aliā: quia oēs deberēt vitare periculū: sed differre confessionem est esse in periculo: et nō vitatur periculum ꝑpter impedimenta que possunt euenire: et quia differre confiteri facit hominū obliuisci ꝑctōꝝ suoz quod potest esse nocuū. ¶ Secūda est opinio Ric. xvij. dist. quarti li. di. q. ꝑ peccator nō tenetur confiteri statim habita opportunitate ꝑter q̄ in aliquibus casibus. Primus ratiōe sacramenti quādo. s. aliquis vult celebrare seu cōdicare. Secundus est rōne periculis q̄ aliquis esset in expresse piculo mortis vel ꝑpter egritudinē vel aliā causam. Tertius est ratiōe ꝑsciētie quādo aliquis haberet conscientia dictatē sibi q̄ statim teneatur. Quartus est ratiōe dubij q̄ quis verissimiliter dubitaret illo anno se non posse plus habere copā sacerdotis. Quintus casus est ratiōe statuti: qui cōpetit religiosis. Ipsi em̄ ratiōe statutoꝝ suoz et sui stat⁹ tenentur confiteri frequentius q̄ statuat conciliū generale. Nec tñ ꝑpter hoc sequitur q̄ statim teneatur cōfiteri habita opportunitate sacerdotis: nisi adsit dies quo fm̄ statutū religionis sue ꝑfiteri tenentur. Quod autē peccator regulariter nō teneatur statim cōfiteri ꝑtꝝ: q̄ ad hoc nō obligatur ex iure nature: q̄ cōfiteri sacerdoti nō est de iure nature absolute: nec ad hoc obligatur diuina lege: q̄ si xps ꝑfiteri sacerdoti ꝑcepit ꝑp̄tate non statim tñ ꝑcepit hoc fieri: nec ad hoc obligatur iure positiuo: sed tñ semel in anno. ¶ Tertia est opinio domini Bon. xvij. di. quarti. q̄ ait: q̄ de confessione est loqui duplꝝ. vel quātum ad ꝑpositū interius: vel quātū ad verbū exterius. Si quātū ad ꝑpositū interius: sic cōiter conceditur q̄ peccator tenet ꝑponere ꝑfiteri: q̄m̄ et ꝑteri. Ad hoc

aut tenetur q̄n̄ recogitat culpam commissam et dei offensam: vel q̄n̄ tēpus se offert in quo recogitare debet sicut in hora mortis vel piculo vel aliquo alio simili. Si autē loquamur quantum ad actū: dico q̄ oportunitas loci temporis et sacerdotis pōt se ante pascha offerre: aut ita q̄ timetur ne vnq̄ se offerat: sicut est in his qui grauiter infirmantur: et tales tenentur absq; dubitatione ad ꝑfessionē: aut ita q̄ maior oportunitas expectat: vel quātum ad rōs: vel quātum ad sacerdotē: et sic pōt sine alio quo ꝑctō differri. Quia ergo tps quādragesimalis est tēpus penitētie et aptus ad deuotionē: possunt laici tēꝑ illud rationabiliter expectare nec peccant: dū tñ ꝑponant firmiter confiteri. hoc Bon. Alex. autē in. iij. non de necessitate sed quādā congruitate laudat illos qui statim sepius ꝑfitent cū possunt. Afferit em̄ ꝑfessionē illā ad nouam utilitates valere. Prima est peccati cognitio. Secūda satisfactio. Tertia mētis securatio. Quarta pene diminutio. Quinta itercessioꝝ multiplicatio. Sexta gratie augmentatio. Septima culpe remissio. Octaua peccatorum euitatio. Nona dei glorificatio. ¶ Prima utilitas ꝑ peccati cognitio. Nam sacerdos tenet ꝑfidentē instruere: eisq; ostendere quātū potest peccatorum qualitatē: q̄n̄. scilicet quod peccatū mortale est: aut veniale. Et sic est ex ꝑsequenti q̄ sepius cōfitebitur clarius sua peccata cognoscit. ¶ Secūda utilitas ē satisfactio. Verecūdia nāq; cū qua quis peccata cōfitebitur sacerdoti est quasi pallium ꝑciosum peccati cooperiens. Unde Aug. lib. de penitētia. et ponit de peni. di. s. c. quē penitet. ait: Qui peruos peccastis ꝑ vos erubescatis. Erubescencia em̄ ipsa partē habet remissionis. Et iterū ibi. Dign⁹ est (inqt) misericordia qui spiritali labore petit gratiā. Laborat em̄ mēs parēdo erubescencia. Et quoniam verecūdia magna est pena: qui erubescit ꝑ xpo fit dignus misericordia. ¶ Tertia

utilitas est mentis securatio. Valet confessio ad quādam mentis securitatem ex cogitatione venie accepte. In ps. xlv. In voce exultationis et confessionis: sonus epulantis. **Q**uarta utilitas est pene diminutio. Nam sacerdos ex vi clauium potest aliquid pene debite relaxare: licet non omnem penam. **Q**uinta utilitas est intercessio multiplicatio. Tenent namque sacerdotes orare pro eis qui sibi confitentur. **S**exta utilitas est gratie augmentatio. Sepe enim in confessione deuota dominus augmetur gratiam collatam in peccato. **S**eptima utilitas est culpe remissio. Quis enim non preterit homo ante confessionem et confitendo peccata fit contritus et remittuntur ei. **O**ctava utilitas est peccatorum euersio. Propter frequentem enim confessionem melius euitant peccata. **N**ona utilitas est dei glorificatio: quia quotienscūque quis sua peccata in spe venie confitetur: deum clementissimum et misericordem glorificat. **Q**uare laudabile est ut qui frequenter peccant: non tamen semel in anno sed frequenter etiam confiteantur. **T**ertium tempus quod notatur in confessione dicitur de terminatum. In quo videndum est quae etate determinate obligat quis ad confessionem. Et ad hoc dixerunt alii quod in etate septem annorum: quod in glo. in. c. ois. super verbo discretionis. dicitur: Anni discretionis dicitur cum quis est doli capax: quod tunc potest peccare. Et idem habetur. C. si aduersus delictum. l. i. et. C. si minor se maiorem dixerit. l. iij. Et glo. super verbo grandiusculis. et de delictis puerorum. c. pueris grandiusculis. dicitur. i. doli capacibus: videlicet septem annorum. Tales enim mentiri et verum dicere et fateri et negare non possunt: ut dicit Augustinus in epistola ad Romanum episcopum. ut habetur in glo. super. c. paruuli. de consensu. dist. iij. Hostiensis. et in summa sua lib. v. de penitentia. et re. Doli inquit capax est cum quis est primus pubertatis. ff. de actio. et obli. lib. i. Et secundum eundem lib. iij. summe tit. de desponsatione. impubertatis incipit in muliere in duodecimo anno. In masculo vero in decimo quarto.

Sed addit Hostiensis. quod cum quis est doli capax in exterioribus bonas estimabit. Unde et de presumptio. in. c. ex studiis. dicitur: Ex studiis suis cognoscitur puer. Inuenit namque in lib. dial. quod quidam puer quinque annorum iurans et blasphemans a diabolo raptus fuit. Sed in illo secundum Hostiensis. lib. 20. v. de delictis puerorum. malicia superplebat etatem. Si ergo pueri non sunt doli capaces: non tenentur profiteri. Tales enim furiosis comparantur: quia eorum etas quicquid videt ignorat. ff. de acquirentia. l. i. §. furiosis. Et. C. de falsa moneta. l. i. in fine. Nec tamen in pueris ante decimum vel quartumdecimum annum negandum est peccatum: eo quod peccare non possunt carnaliter: quia propter carnalia peccata reperiuntur et alia. Unde in. c. §. de delictis puerorum. dicitur: Pueris grandiusculis peccatum nolunt tribuere quidam nisi ab annis quattuordecim cum iam pubescere ceperint quod merito crederemus si nulla essent peccata nisi que membris genitalibus committuntur. Sed quis audeat affirmare futura mendacia et periuria non esse peccata. At his plene est puerilis etas: quis non ita in eis: ut in maioribus punienda esse videantur. hec ibi. Sed heu peccatorum: quod refertur. Tanta est hodie in pueris et puellis malicia: ut etiam in peccata carnis ante annos pubertatis libidinosisime inardescant. Quare solerti cura a parentibus ad confessionem sunt inducendi.

Qualis sacerdos audiens confessionem debet habere auctoritatem scientiam et bonitatem et quis dicat prius sacerdos. Cap. ij. **S**ecundum mysterium declarandum de confessione dicitur qualitas. In quo notande sunt qualitates seu conditiones que requiruntur in sacerdote cui peccator profiteri debet. Et colliguntur maxime tres.

Prima dicitur potestas.

Secunda sanctitas.

Tertia claritas.

Prima conditio confessionis dicitur potestas. Nam secundum Durandum in summa. l. i. §. par. §. dist. §. ad absoluendum in foro

Feria .VI. post Inuocauit.

penitentie tria requiruntur.

Primum quod p[ro]fesso: h[ab]eat auct[orit]e[m] clauis.

Secundum quod h[ab]eat auct[orit]at[em] executione[m].

Tertium quod executio sit lib[er]a no[n] ligata.

Et propter hoc dicitur in c. ois. c[on]tra de pe[n]i.

Et re. quod unusquisque debet p[ro]fiteri p[ro]prio sacerdoti: quod sibi inest h[ab]itudo p[ro]p[ri]as.

Sed notandum h[ab]et Rich. dist. xvij. quar

ti. quod p[ro]p[ri]us sacerdos potest accipi mult

tipliciter. Uno modo est p[ro]p[ri]us sacer

dos alicuius habens sup[er] ip[s]um iurisdic

tionem ordinaria[m] in foro penitentie: modo

t[ame]n inferiori: et sic est p[ro]p[ri]us sacerdos

ille qui co[n]ter vocatur p[re]sbyter parro

chialis. Secundo modo dicitur p[ro]p[ri]us sacer

dos habens iurisdictionem ordinaria[m] mo

do p[ri]ncipali: et sic eps est p[ro]p[ri]us sacer

dos o[mn]i[m] existentiu[m] in suo episcopatu.

Nota t[ame]n quod archiepi no[n] habet auct[orit]a

tem absoluendi subditos suffraganeoru[m]

suoru[m] excepto casu q[ui]n visitant p[ro]uincia.

Et de censibus. c. perpetuo. lib. vi. Ter

tio modo dicitur p[ro]p[ri]us sacerdos ha

bens iurisdictionem modo p[ri]ncipalissimo:

et sic papa est p[ro]p[ri]us sacerdos o[mn]iu[m]

xpianoru[m]. Quarto modo dicitur p[ro]p[ri]us

sacerdos habens iurisdictionem delega

tam ab aliquo isto[rum] vel a legata d[omi]ni pa

pe. Quinto modo dicitur p[ro]p[ri]us sacer

dos habens iurisdictionem ex co[m]muni co[n]

cessione iuris. Et sic sunt p[ro]p[ri]i sacerdo

tes illi quos epi et abbates ex[em]pti sibi

eligunt in p[ro]fessores. Talibus e[ri]m p[ro]mit

titur ex lege co[m]muni eligere sibi discre

tum et p[ro]uidum co[n]fessorem. Et de peni.

et remis. c. ne pro dilatioe. Sic etia[m] est

p[ro]p[ri]us sacerdos illius quem d[omi]n[u]s au

dit co[n]stitutum in articulo necessitatis:

in quo casu quilibet sacerdos potest ho

minem absoluere: sicut p[er]t. xvij. q. vi.

c. p[re]sbyter. et c. sequenti. Et et de fur

tis. c. fures. Hoc etia[m] modo est p[ro]p[ri]us

sacerdos vagabundoru[m] quicunq[ue] p[re]s

byter parochialis: in cuius parochia

voluerint confiteri: quia tales nunq[ui]d

habent domicilium p[ro]p[ri]u[m]. ff. ad muni

cipa. l. labeo. Similiter dico de illis q[ui] do

micio relicto nauigant: vel iter faciunt

querentes quo se transferant. Na[m] et tab

les sine domicilio sunt. ff. ad municipa

les. l. ei. §. cellus. Et similiter h[ab]et In

no. sup. c. o[mn]is. Scholares possunt

confiteri illi quem elegerint in loco in

quo studet si moram ibide[m] p[ro]traxerint:

vel contrahere intendant per unum an

num. Accipiendo ergo p[ro]p[ri]um sacer

dotem pro sacerdote habente iurisdic

tionem aliquo p[re]dictoru[m] modoru[m]: qui

sibi confitetur co[n]fiteri dicitur p[ro]p[ri]o

sacerdoti. Sed hic oritur dubiu[m]. Utru[m]

illi qui confitentur alicui habenti po

testatem et auct[orit]at[em] audiendi p[ro]fessio

nes ab episcopo: teneantur illo eodem

anno p[ro]fiteri suo p[re]sbytero parochia

li. Et aliquibus videtur quod sic: quod p[ro]

bas. xj. q. i. c. peruenit. Si suauit[er]

episcopo iurisdic[i]o et potestas no[n] ser

uatur: ecclesiasticus ordo confunditur

ergo similiter si non seruat[ur] p[re]sbyte

ro parochiali. Insuper h[ab]et Bern. lib.

ij. de consideratione. c. xij. Ecclesiasti

ca hierarchia est ad exemplar angelice

hierarchie. Et in angelica hierarchia

id quod conuenit angelis alicuius or

dinis ex officio nunq[ui]d committitur an

gelis alterius ordinis: ergo similiter fi

eri debet in ecclesia. Responder[et] Rich.

vbi. s. quod episcopus habet ordinariam

iurisdictionem super subditos sacerdotu[m]

parochialiu[m]. Illud autem quod co[n]

uenit alicui ex ordinaria iurisdictione:

ipse potest committere alij habenti or

dinem conuenientem ad illud officiu[m]

exequendu[m]. Et de p[re]sca. eccle. c. aqua.

Illi ergo qui confitentur legitime ha

benti p[ro]tate epi: et absoluunt ab eode[m]

vere sunt absoluti: nec eade[m] peccata in

numero tenentur suis p[re]sbyteris par

ochialis p[ro]fiteri. Unde eps concedens

potestatem alicui audiendi confessiones:

non aufert curato iurisdictionem: sed sibi

seruat dans ei coadiu[er]em: et sic solui

tur primu[m] argumentu[m]. Ad secundu[m] no[n] de

similitudine ecclesie ad angelicam hie

rarchiam: resp[on]dedu[m] est quod in hoc non

est simile: quod angelus sufficit plene ad crea

quendū actus cōueniētes officio suo. Nō sic autē vere potest dici de quolibet inferiore curato. Q̄ Secda conditio confessoris dicitur sanctitas. Et enim dicit Durandus in summa vbi. s. Zanta debet habere p̄fessor abilitatē affectio nis: vt sit dign⁹ xpi minister. Unde de peni. dist. vj. c. qui vult p̄fiteri. dicit: Sacerdos itaq; cui oīs offertur peccator ante quē statuitur oīs languor: in nullo eorū sit iudicandus que in alio iudicare est promp̄t. Iudicans enim aliū q̄ est iudicāndus: condēnat seipm. Cogno sciat ergo se et purget in se: qd̄ alios videt sibi afferre. Ex q̄bus d̄bis sumitur argumētū h̄m Duran. q̄ existēs in mortali peccato: peccat mortāl̄ absoluen do: nisi prius peniteat. Nec solū debet esse sanctus p̄fessor: sed in sanctitate solidus et firmatus p̄pter ea q̄ audiūtur in p̄fessione. Ideo Bern. sup̄ cātica sermone. xviij. ait: Tu frat̄ cui firma charitas nō dū est: sed adeo tenerat arundinea: et oī cedat statui: qua fronte alie na vulnera curare: aut ambis aut acq̄e scis. Noli esse nimis iustus. Sufficit tibi si diligis primū sicut teipm. Nō em̄ salutē primi debes querere: in salutis p̄p̄ie detrimentū. hec ille. Cauent tñ qui p̄fiteri volunt ne fiant cōfessorū iudices curiosi: sed eis tñ sufficiat nō cōspicere malā vitā expresse. ¶ Tertia conditio p̄fessoris dicitur claritas. Debet vtiq; habere claritatē cognitionis et sciētie: vt dicit in. c. om̄is. s. sacerdos. Et in glo. in dicto. c. super verbo sacerdoti. Et in glo. sup̄ verbo puidum. in. c. ne p̄ dilatioe. ex de peni. et remis. Id̄ dicit de peni. di. v. in. c. qui vult confiteri. Cauent spiritalis iudex: vt sicut nō cōm̄isit crimē nequicie: ita nō careat munere sciētie. Oportet enim vt sciat cognoscere quicquid debet iudicare. Iudicialia namq; p̄tās expostulat vt qd̄ debet iudicare discer nat. Diligēs ergo inq̄sitor: et subtilis inuestigator sapienter et quasi astute in terroget a pctōre qd̄ forsitā ignorat vel verecūdiā velit occultare. hec ibi. Op̄

ergo vt confessores sciāt discernere qd̄ debeāt iudicare: sicut in veteri lege iudicabāt de lepra: nō lepra. Venit. r̄ij. hic est q̄ Greg. li. s. pastoralis. c. s. ait: Nulla ars doceri p̄sumit: nisi pri⁹ intēta meditatione discat. Ab imperitiis q̄ pastorale magisterium qua temeritate assumit: cū sit ars artū regimē aīarū. Facit ad hoc. c. Cum sit. ex de qualitate ordinādoz. Confessor ergo h̄m Durā: quotiēs se ingerit ad p̄fessiones audie das: rotiens offert se ad r̄idēdū de peccatis mortalib⁹ et p̄ceptis: de p̄ctibus et p̄suris: de restitutionibus. Debet itaq; habere scientiā saltē cōpetentē. Vocat autē cōpetēs q̄ necessaria est ad executionē cuiuscūq; ordinis. Vñ inquātus sacerdos deputatus est ad diuinū officium celebrandū: tenet intantus scire de grāmatica q̄ sciat verba p̄ferre: et q̄ intelligat saltē l̄raliter ea q̄ legit. Inquātum d̄o est minister sacramētōz: tenet scire q̄ sit debita materia vel forma cuiuslibet sacramēti et modū recte singula dispēndi. Inquātū doctor est tenetur scire saltē fidei rudimēta. Et inquātū est iudex in foro p̄sciētie: tenet scire discernere inter lepra: nō lepra: saltē i his pctis q̄ sunt oīb⁹ notiora. In alijs d̄o de q̄bus etiā sapiētes dubitāt sciat dubitare: et q̄rere sup̄iorū cōsiliū. Debet scire q̄ sunt mortalia: q̄ capitalia saltē in cōi: et q̄ venialia in genere. D̄o etiam scire canones penitētiāles: nō tñ p̄pter hoc vt penitētiā inuēgeret: cum p̄nē hodie sint arbitrarie: vt dicit i sequēti sermone s; vt p̄ hoc sciat culpaz p̄nās agnoscere. hec Durā. Ego tñ credo q̄ pot̄ q̄s duz nō est nimis perit⁹ in tribus casibus sine periculo p̄fessiones audire. Primus est qñ periculū mortis immineret p̄fiteri: nec alius posset haberi: tunc quilibet pot̄ et debet audire p̄pter efficaciam sacramēti ne ea priuet. Secūds est qñ cōfitemens est peritus sufficienter ita q̄ ipm̄ confessorem docet. Tertius qñ p̄fiteres sunt persone spūali ter viuētes et crebro p̄fiteres q̄ non

Feria. VI. post Inuocauit. Sermo XXVIII

consuenerunt habere nisi venialia.

Qualiter confessio deesse integra ut penitens confiteatur oia peccata mortalia et circumstantias trabentes ad aliud genus peccati: et in casu venialia. Capm. ij.

Ertium mysterium de confessione declarandum dicitur integritas. Nam ut dicitur c. ois. septuaginta allegatum. De oibus peccatis confessio est facienda vni sacerdoti ut integra sit et non diuisa. Sed in hoc solet dubitari quantum ad tria.

Primo quantum ad peccatorum differentiam: Secundo quantum ad eorum circumstantiam.

Tertio quantum ad peccata venialia.

Primo solet dubitari quantum ad peccatorum differentiam. Utrum necesse sit differentiam ois peccati mortalis: siue latetis: siue manifesti: siue sit cordis: siue sit ois confiteri. Et respondet Bona. dist. xvij. iij. q. sic. Et de peccato manifesto dicitur: quod necessarium est ut dicatur in confessione duplici ex causa. Una ex parte audientis: alia ex parte confitentis. Ex parte audientis: quoniam sicut est in iudicio forensi quod iudex aliquid nouit ut priuata persona: quod tamen non nouit ut iudex nec procedit ad sententiam quousque innotescat ei ut iudici: quod ut dicitur in. iij. q. vij. c. iudicet. Iudex debet iudicare secundum allegata. Sic est in iudicio penitentiali: quod peccata publica quibus sunt manifesta sacerdoti sicut homini: non tamen sunt manifesta sicut dei vicario: ideo sunt confitenda. Secunda ratio est ex parte confitentis: quod per suam humilem confessionem habet iustificari. Unde de penit. di. s. c. porro illi. §. alij. Dicitur prius iniquitates tuas ut iustificeris in sermonibus tuis. ps. l. et Roma. iij. Dum ergo peccator confiteatur oia mortalia: secreta: et publica que fecit: debet dicere sacerdoti: et si non recordaretur omnium: procedere sufficiens preparatione: sufficit ei quod in genere doleat et confiteatur se in multis offendisse quorum non recordatur: quod ut scribitur in glo. sup. c. porrecta. ex de confir. vii. vel in uti. et c. de veteri iure enudeado. l. ij. §. si quid autem. Omnium habere memoriam et in nullo penitus

oberrare diuinitatis est potius quam humanitatis. Si autem peccator recordetur et non licet dicere vel non dat opera ut recordetur confessio sua infructuosa est: ut colligitur potest ex dictis in. c. fratres nros. de penit. dist. v. Secundo solet dubitari quantum ad peccatorum circumstantias. vtrum circumstantie sint confitende. Et dicit dominus Bona. preface. ta. xvij. dist. iij. quod tria sunt circumstantiarum genera: quedam sunt alleuiantes: quedam aggrauantes: quedam ad aliud genus trabentes. Prime circumstantie alleuiant peccatum: ut si quis peccasset cum muliere: ab ipsa tamen tentatus et puocatus et homo. Has circumstantias confiteri non est bonum nisi propter hoc ut satisfaciatur aliter inquisitioni: vel ut pvideatur in scandalum et perturbacionem: ut pote si timeret confessoris ex hoc accipere occasione et exemplum malum vel si tantum circumstantia minuat peccatum ut sit in genere venialis aut nullum peccatum: sicut comedere carnes in quadragesima propter infirmitatem: hoc excepto peccato non debent tales circumstantie referri: quod in confessione habet se accusare: non excusare. Secunde circumstantie dicuntur aggrauantes que aggrauant peccatum: non tamen trahunt in aliud genus: vel in aliam speciem peccati: ut si quis iussisset ad raxillos multum liberet: et iussisset fornicari: cum multa detractione: vel commisset aliquod peccatum ex propria malicia nulla detractione peccata dicitur: et tales circumstantias non est necessitate confiteri: sed de congruitate. Tertie circumstantie dicuntur ad aliud genus trabentes: eo quod trahunt in aliud genus vel in aliam speciem peccati et has confiteri est necessarium. Tercium modo dicta sanctorum octo sunt tales circumstantie. Prima persone. Secunda loci. Tertia modi. Quarta temporis. Quinta numeri. Sexta qualitatis. Septima inductionis. Octaua consequentie. Prima circumstantia dicitur persone: notificanda namque est persona cum qua vel contra quam peccatum est commissum. Aliud enim est peccare cum vna mortali: aliud cum vna seculari: aliud cum soluta: aliud cum coniugata: aliud cum consanguinea: aliud

Sabbato post Inuocauit. Sermo XXIX

cū extranea: aliud peccare laicis: aliud
clericis vel sacerdotē & hōi. Scda circū
cūstātia dicitur loci. Nā si peccatū committat in
loco sacro inducit aliā speciem peccati quod dicitur
sacrilegiū. sicut no. glo. de peni. di. v. c. cōsi
deret. Tertia est modi. Possit enim q̄s ta
li modo peccare q̄ peccatū traheretur in
aliā speciem vt si q̄s cū muliere peccaret
cōtra naturā. Quarta est t̄p̄is. Quā enī
peccatū committit in die festo inducit aliam
speciem. s. trāsgressiōē tertij p̄cepti: vt dicit
Nico. de lyra sup. xx. c. Erod. Iō pec
cata in festis commissa cū temporis circū
stātia sunt cōfiteāda. Quinta dicitur numeri:
q̄ quotiēs hō peccat totiēs distincta &
plura peccata committit p̄pterea oportet di
cere quotiēs peccatū est commissum. Et si
q̄s nō recorder dicitur numerum quē pōt
estimare s̄m p̄babile opinionē: & si non
pōt estimare numerū estimet quāto t̄p̄e
in peccatō stetit. Sexta dicitur q̄litate. Opor
tet enim cōfiteri q̄m peccatū esset publicum
q̄ induceret aliā speciem & hoc est scanda
lū. Septima dicitur inductionis: q̄m
aliq̄s nō solū ipse peccauit: sed alios in
durit ad peccādū: dās consiliū: auxiliū:
vel fauorē. Octaua dicitur consequētie. De
bet peccatō etiam dicere peccata que cōsequun
tur ad alia peccata: vt puta q̄ in vno pecca
to occurrēt mēdacia: periuria: adula
tiones: deceptions & similia que in cō
fessione nō sunt omittēda: sed p̄pala
nda. ¶ Terno dubitari solet quātum ad
peccata venialia: an expedit illa cōfite
ri. Et de hoc dicit Bonauē. vbi. s. q. s. q̄
cōfiteri venialia nō est preceptum: eo q̄
absq̄ cōfessione multipliciter remittun
tur. Et primo p̄ dignā eucharistie sum
ptionē. de cōse. di. ij. c. cū omne crimē. et
c. si quotiēs cūq̄. Scdo per aque b̄ndi
ctē aspersionē: vt patet de cōse. di. ij. c.
aquā sale cōpersam. Tertio p̄ ieiunia &
p̄ elemosinarū largitiōē: vt h̄. lxxij.
dist. c. presbyter. Et de peni. di. s. c. medi
cina. & c. q̄obrem. & dist. ij. c. sane cauē
dum. Quarto p̄ dñicam orationē: vt de
peni. dist. ij. c. de quotidianis. Quinto
per deuotā corporis tonsionē, de peni.

dist. s. c. tres sunt actiones. & dist. ij. c. si
em. inq̄: Serto p̄ generalē cōfessionem
in ecclesia factā: vt de peni. dist. ij. c. de
quotidianis. In casu t̄m cōtingit q̄ hō
teneat venialia cōfiteri: siue p̄pter du
bium: siue p̄pter ecclesiasticū statutū.
Propter dubiū vt q̄m q̄s p̄babiler de
aliquo peccatō dubitat vtrum sit mortale
vel veniale: q̄ peccatō: si nō penitet de illo
sicut de mortali: discrimini se exponit: &
ideo d̄ cōfiteri. Sicut p̄pter statutū cō
fiteāda sunt venialia sicut dictū est supe
rius de necessitate cōfiteādi semel in an
no: vel de religiosis. Quā hō multi hoc
audiētes scrupulosi satis efficiunt du
bitātes nescire p̄fiteri peccata sua vt decet
Ego dico & teneo q̄ si q̄s cū volūtate se
emēdādi & p̄posito bono ad cōfessionē
accedit: facies q̄ in se est vt b̄n cōfiteat
& nullius peccati recordaret: & nullā dices
ret circūstantiā: & multa omitteret que
ad cōfessionē necessaria esse dicunt: cōsi
derata voluntate bona & p̄sata huma
na infirmitate vel ignorantia: talis fru
ctu cōfessionis minime priuaret. Ergo
cū bona ad deū fiducia disponat se oēs
peccatōes prout poterit vt sciāt peccata sua
cōfiteri & a xpo sanitatē & salutē simul
cum languido quē sanauit in euange
lio firmiter obtinebūt hic per gratiā: et
in futuro per gloriā: in qua viuit in eter
num deus qui est b̄ndictus. Amen.

¶ Sabbato post Inuocauit: de frus
ctuosa et vtili confessione peccatorum.
Sermo. xxix.

Ic est fili' me

us dilectus in quo mihi
bene cōplacui ipsum au
dite. Matth. xxvij. et in
euāgelio hodierno. Ser
uāda sunt xpi precepta animo lero & lis
bēti corde: quē verū deum credimus sal
uatorē nostrū. Testatur nāq̄ euange
lium hodiernū qualiter xps trāsfigura
tus est in monte a deo patre et spiritu
sancto uestimentū diuinitatis accepit.
Ipse ergo nobis viam salutis aperuit: